

CZIFRÁNÉ HANÁK ZSUZSA

TANÁRI PÁLYÁVAL KAPCSOLATOS ÉRTÉKEK VIZSGÁLATA

RESÜME: Ich habe eine Vergleichsuntersuchung zwischen Lehrern und Hochschülern, die die Pädagogische Hochschule besuchen, eingeleitet, mein Thema war: "Werten in Verbindung mit Pädagogenberuf".

Der Zweck der Untersuchung war die Ergebnisse der zwei untersuchten Gruppen zu vergleichen /10–10 Personen/. Ich habe die Untersuchung mit dem Test Work Importance Study /Super/ gemacht. Das Ergebnis zeigt das, daß es zwischen den zwei Gruppen keinen wesentlichen Unterschied gibt. Die wichtigste Werten sind:

- Hilfe
- Freude an der Arbeit
- Selbständige Arbeit
- Neuheit
- Ehre

A vizsgálat célja: Annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a tanárok, és a hallgatók pedagógus pályával kapcsolatos értékei között vannak-e különbségek.

Hipotézis: Valószínűleg különbségek kimutathatók, az értékek rangsorában változás történik.

A konkrét vizsgálat tervezése:

Két populációt vizsgáltam.

A populáció: főiskolánkra felvett első éves hallgatók, akik még nem végeztek pedagógus munkát (10 fő);

B populáció: pedagógusok, akik négy éves főiskolai képzésben vettek részt, és szakmai gyakorlattal rendelkeznek (10 fő).

Az adatgyűjtés módszere:

Super-féle munkaérték teszt.

/Work Importance Study – Munka Fontossági Teszt/

A teszt felépítése: állításokat tartalmaz 15 dimenzió mentén.

Ezek a következők:

- szellemi ösztönzés: azt az értéket emelik ki, amely a szellemi produktivitást adja, a jövő számára fontos;
- altruizmus: szociális segítőkészséget, mások boldogulásának előmozdítását jeleníti meg;
- anyagi ellenszolgáltatás: ahhoz a munkához kapcsolódik, amely lehetőséget ad az egyén számára fontos dolgok, tárgyak megszerzésére.
- változatosság: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetőséget ad az öröme a munkában;
- függetlenség: igényt jelenít meg arra, hogy az egyén saját módszere szerint dolgozzon;
- presztízs: mások általi tiszteletet, igényét fejezi ki inkább, mint a hatalom iránti vágyat;
- esztétikum: ez az érték az autonómiát, önálló magatartást a cselekvés és az aktivitás ellenőrzési fokát foglalja magába;
- társas kapcsolatok: ahhoz a munkához kapcsolódik, ahol lehetőség van a munkatársakkal jó kapcsolat kialakítására;
- a munkával kapcsolatos biztonság: azt az igényt jelöli, hogy az ember biztonsági igény szintje kielégített legyen;
- önérvényesítés: ahhoz a munkához kapcsolódik, ami lehetővé teszi, hogy az egyén elképzelése szerint válasszon életformát, életmódot;
- hierarchia: az elvégzendő feladat igazságos elbírálásának igénye, a főnökökkel való összeférhetőség fontosságát fejezi ki;
- fizikai környezet: a munkához kapcsolódó feltételeket foglalja magába, mely szükséges a feladat elvégzéséhez;
- munkateljesítmény: a látható, kézzelfogható eredmények fontosságát, feladatorientáltságot jelez;
- irányítás: ahhoz a munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi a mások által végzett munka megszerzését;

- kreativitás: új dolgok iránti igény, új elméletek, új termékek megszerzésének igényét jelenti.

A vizsgálat menete:

A két populáció tagjait véletlenszerű mintavétellel választottam.

A kérdőívet önálló tempóban külön instrukció nélkül töltötték ki.

Az eredmények elemzése:

1.) A kapott pontszámok összesítése /1. sz. táblázat/

2.) Eredmények /2. sz. táblázat/.

1. sz. táblázat

1. sz. táblázat

ÖSSZESÍTÉS

ÉRTÉKDIMENZIÓ	PEDAGÓGUSOK EREDMÉNYEI										ÖSSZ. HALLGATÓK EREDMÉNYEI										ÖSSZ.	
	14	13	12	15	9	13	11	11	11	11	12,6	11	12	12	13	14	9	11	14	13		13
1. Szellemi ösztönzés	13	15	12	13	15	15	12	13	15	15	13,8	12	12	15	14	15	13	14	15	15	15	14,-
2. Altruizmus	11	12	10	11	10	8	10	13	12	13	11,1	8	9	6	12	11	8	11	9	12	9	9,5
3. Anyagi ellenszolgáltatás	15	15	13	15	15	13	14	11	13	15	13,9	13	15	11	12	15	12	14	14	14	10	13,-
4. Változatosság	13	14	12	13	12	13	9	11	11	15	12,3	10	11	11	11	13	11	10	11	12	11	11,1
5. Függetlenség	15	15	13	15	11	9	13	9	11	10	12,1	8	9	10	9	13	8	9	12	8	12	9,8
6. Presztízs	12	15	10	11	12	9	6	6	10	14	10,5	9	8	9	10	13	8	11	10	10	10	9,8
7. Esztétikum	15	15	14	15	12	8	13	10	12	10	12,4	12	12	13	12	13	11	14	14	12	10	12,3
8. Társas kapcsolatok	12	13	12	12	12	9	5	5	7	14	10,1	9	5	8	8	13	6	7	11	7	6	8,-
9. A munkával kapcsolatos biztonság	15	15	13	15	13	12	11	9	13	14	13,-	11	12	12	11	14	14	11	13	15	11	12,4
10. Önérvényesítés	10	15	12	12	10	10	11	15	11	8	11,4	8	9	10	11	8	7	9	11	11	6	9,-
11. Hierarchia	8	7	11	11	11	11	6	6	9	9	8,9	6	6	11	6	11	7	10	12	8	7	8,4
12. Fizikai környezet	12	11	13	12	12	12	11	11	11	14	11,9	12	8	13	13	13	11	11	13	14	10	11,8
13. Munkatejjesítmény	7	10	11	14	10	9	6	10	11	10	9,8	6	4	9	4	7	6	10	10	6	3	6,5
14. Irányítás	14	15	12	15	15	11	8	10	12	12	12,4	13	13	12	15	12	12	12	14	10	12	13,8
15. Kreativitás	Az összesen adott pontszám átlaga:										11,7	Az összesen adott pontszám átlaga:										10,7

2. sz. táblázat

Eredmények

HALLGATÓK EREDMÉNYEI ÉRTÉKDIMENZIÓK	RANGHELY	PEDAGÓGUSOK EREDMÉNYEI ÉRTÉKDIMENZIÓK
Altruizmus (14,00)	1	Változatosság (13,9)
Kreativitás (13,8)	2	Altruizmus (13,8)
Változatosság (13,00)	3	Önérvényesítés (13,00)
Önérvényesítés (12,4)	4	Szellemi ösztönzés (12,6)
Társas kapcsolatok (12,3)	5	Kreativitás (12,4) Társas kapcsolatok (12,4)
Szellemi ösztönzés (12,2)	6	Függetlenség (12,3)
Munkateljesítmény (11,8)	7	Presztízs (12,1)
Függetlenség (11,1)	8	Munkateljesítmény (11,9)
Presztízs (9,8) Eszztétikum (9,8)	9	Hierarchia (11,4)
Anyagi ellenszolgáltatás (9,5)	10	Anyagi ellenszolgáltatás (11,1)
Hierarchia (9,00)	11	Eszztétikum (10,5)
Fizikai környezet (8,4)	12	A munkával kapcsolatos biztonság (10,1)
A munkával kapcsolatos biztonság (8,00)	13	Irányítás (9,8)
Irányítás (6,5)	14	Fizikai környezet (8,9)
	15	

Az eredmények összevetése a hipotézissel

Mivel a vizsgált populációk létszáma kicsi, ezért az eredményeket fenntartással kell fogadni, de iránymutatóak.

A rangsorban minimális eltérés tapasztalható.

Az eredmények értékelése:

Mindkét csoportnál fontos:

- a szociális segítőkészség, a mások boldogulásának előmozdítása. /Ez a hallgatóknál erősebb./
- az, hogy öröm legyen a munkában. /Ez a pedagógusoknál első helyre került./
- olyan munka fontos, melyben a pedagógus, elképzelése szerinti életmódot folytat
- az új dolgok iránti igény magas,

- fontos olyan munka, amely lehetőséget ad a munkatársakkal való jó kapcsolat kialakítására,
- egyértelműen igény, hogy a pedagógus saját elképzelései szerint dolgozhasson /ez a pedagógusoknál nagyobb igény/,
- fontos, hogy mások tiszteljék a pedagógusi munkát,
- a látható, kézzelfogható eredményekre igény van,
- a főnökökkel való jó kapcsolat a rangsor közepén foglal helyet /ez a tanároknál fontosabb/,
- az anyagi ellenszolgáltatás a rangsorban csak a 10. helyet foglalja el,
- a mások által végzett munka megnevezésére kevésbé van igény,
- a fizikai környezet nem domináns értékdimenzió.

Következtetések:

A pedagógusok és a hallgatók hasonló értékeket tartanak fontosnak.

A képzés során törekedni kell, hogy ezen pozitív értékek elmélyüljenek, állandósuljanak. Ehhez szükséges lenne a személyiségfejlesztő módszerek kiscsoportos formában történő szélesebb körű alkalmazása. Így elérhető, hogy ne csalódott, saját – pályával kapcsolatos – értékeket elhagyó pedagógusok neveljék gyermekeinket.

IRODALOMJEGYZÉK

- Faragó Magdolna: Végzős hallgatók kérdőíves vizsgálata az értelmiségivé válás folyamatának megismerésében. In: Felsőoktatás Kutatás 1981–85. Bp.
- Fábián Zoltán: Mire valók a modellkutatások. In.: Új modellek a pedagógusképzésben. A pedagógia időszerű kérdései. Tankönyvkiadó Budapest, 1989.
- Hegedűs T. András: A nevelővé válás. Tankönyvkiadó Budapest, 1988.
- Háber Judit: Pedagógusok és iskola. Akadémia Kiadó Budapest, 1986.
- Joseph Adelson: A tanár mint modell. In.: Pedagógiai szociálpszichológia. Gondolat Budapest, 1976.
- Perczel Tamás: Életstratégia, foglalkozási szerep, értékorientáció. Pszichológia a gyakorlatban. Akadémia Kiadó Budapest, 1990.
- Szilágyi Klára: A Super-féle munkaérték kérdőív. In.: Érték és Munka. Oktatókutató Intézet Budapest, 1987.
- Szilágyi Klára: Tanulmányaikat befejező főiskolai hallgatók értékválasztásának eredményei. In.: Érték és Munka. Szerk.: Szilágyi Klára, Oktatókutató Intézet Budapest, 1987.
- Szilágyi-Völgyessy: Pályafejlődés vizsgálatának módszertani lehetőségei a felsőoktatásban. Oktatókutató Intézet Budapest, 1985.